EESTI KEELPILLIÕPETAJATE ÜHING

ESTA
ESTONIA

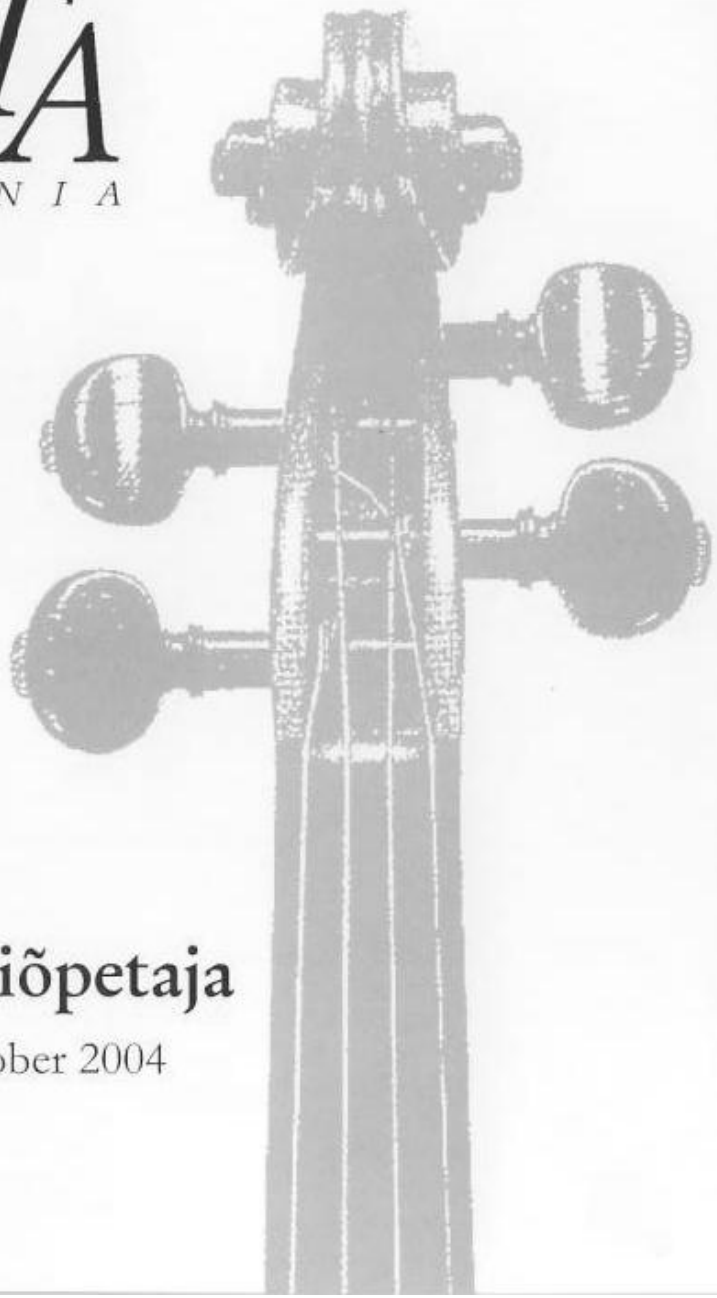

Keelpilliõpetaja

Nr. 15 Oktoober 2004

EESTI KEELPILLIÕPETAJATE ÜHING

ESTA
ESTONIA

Keelpilliõpetaja

nr. 15 Oktoober 2004

Tervituse asemel – Eesti ESTA presidendi Urmas Vulbi pöördumine 3

JUUBELID

Daam tšelloga. **Laine Leichter – 85!** Toomas Velmet 4

Väike *juubelijutt.* **Aino Riikjärv – 60!** Lembi Mets 15

Väike juubelijutt. **Urmas Vulp – 50!** Lembi Mets 17

Muusika ei tule sinu juurde, sa pead tema juurde minema. **Arved Jakobi – 90.** Ivi Tivik 20

KAOTUS

Olavist Niina Murdvee 26

KONVERENTSID

Pariis – Rotterdam. **ESTA 31. ja 32. konverents** Aino Riikjärv 27

ISME konverentsist keelpillimängu valguses. Lembi Mets 30

TEATED ESTA kodulehelt 32

SÜNDMUSED

ESTA konkursist. Niina Murdvee 36

Renate Piho mälestuskontsert. Kai Rebane 41

MUUSIKAAJAKIRJADEST Mirjam Kerem 43

SUMMARIES Marika Lever 46

Keelpilliõpetaja
Nr. 15 Oktoober 2004

ISSN 1406-8710
© Eesti Keelpilliõpetajate Ühing
Reg. 80032215
Aadress: Rävala pst. 16
Tallinn 10143
Eesti Vabariik
Telefon: 655 1968
E-post: lembimets@hot.ee; lembi@otsakool.edu.ee

Ajakirja peatoimetaja Lembi Mets
Käesoleva numbri toimetanud Lembi Mets

Kujundanud ja küljendanud: Piret Jürisoo (trükikoda B2)
Trükitud Tallinnas, trükikojas B2

All editorial queries to
Estonian String Teacher' s Association
Lembi Mets

Address:
16 Boulevard Rävala
10143 Tallinn
Republic of Estonia

Phone: (372) 6551 968
e-mail: lembimets@hot.ee; lembi@otsakool.edu.ee

Tänavune ajakirjanumber on sünnipäevahõnguline. Meie ridades on auväärseid juubilare, kellele on pühendatud lõviosa seekordse väljaande mahust. Teisalt peab 15. sünnipäeva ka Eesti ESTA ise. Seljataga on hulk töiseid aastaid koolituste, konverentside, suvelaagrite, konkurssidega. Alates 1992. aastast oleme olnud Euroopa ESTA liikmed ja aktiivselt osa võtnud ka rahvusvahelisest tegevusest. Presidentideks on seni olnud ***Aino-Marika Riikjärv*** *(1989 – 1991),* ***Endel Lippus*** *(1991 – 1993),* ***Toomas Velmet*** *(1993 – 1996) ja* ***Urmas Vulp*** *(1996 -). Kord aastas on ilmunud ka ajakiri, mida siiani on ennastsalgavalt vedanud Niina Murdvee. Suur aitäh kolleegidele senise töö eest! Jõudu ja värskeid ideid nendele ja kõigile meilegi!*

Lembi Mets

TERVITUSE ASEMEL

Aeg - ajalt vaevame end küsimusega, kuidas tuleks läheneda barokkmuusikale, eriti aga Bachile. On see midagi ammu- unustatut, mida tolmukorrast puhastades heldinult vaatleme, taotledes kõla, mis meid aegade tagant kõnetades kipub olema nõrgavõitu ja pisut sahisev? Või on meile siiski lubatud rohkem toonirõõmu, koos tänapäevast pillimängu ilmestavate vahenditega? Vist mitte, sest see olevat „Moskva moodi".

Stopp! Kas tõesti?

Missugune vitaalsus ja kõlaline selgus (koos vibratoga) kajab vastu tuntud Kölni barokkviiuldaja **Reinhard Goebeli** mängust, nagu ka **Rachel Podgeri** barokkviiulil mängitud Bachi „Soolodes"!

Aga seda, kuidas kulgeb polüfooniline liin Bachi sonaadis, kuidas võtta elastselt akordi ja delikaatselt vibreerida, õpetas **Vladimir Alumäe** juba 60. - 70. aastatel, nagu sedagi, et kõige aluseks on helilooja käsikiri.

Mängigem siis Bachi lustiga ja kaunikõlaliselt ning tundkem sellest muusikast suurt rõõmu nii sellel kui ka järgnevail Eesti Keelpilliõpetajate Ühingu tegevusaastail!

Eesti ESTA president
Urmas Vulp

DAAM TŠELLOGA.
Laine Leichter 85!

(Tekst kõlas Klassikaraadio eetris 17.06.2004. Saate autor on Klassikaraadio toimetaja Tiina Kuningas.)

Tiina Kuningas: 8.juunil sai 85- aastaseks teenekas tšelloõpetaja **Laine Leichter**, kes üle kuuekümne aasta kestnud pedagoogitöö jooksul on üles kasvatanud mitu põlvkonda tšelliste. Saates räägib Laine Leichter oma õpingutest, tšellomängust ja õpilastest, seejärel kuuleme, mida on öelda tema endistel ja praegustel õpilastel.

Laine Leichter, Teil on pikk elu seljataga, saite äsja 85-aastaseks. Meenutame pisut Teie elukäiku. Kus Te sündisite ja kes olid Teie vanemad?

Laine Leichter: Isa oli pärit Viljandist, ta oli elukutselt insener, aga õppis ka Riias viiulit. Ema lõpetas sõja (I maailmasõja) algul gümnaasiumi. Siis tuli niisugune juhus, et üks vanainimene pidi sõitma Harkovisse ja ema läks teda sinna saatma. Isa oli muidu Riias, töötas seal insenerina tehases. See tehas evakueeriti sõja alguses samuti Harkovisse. Nii nad kohtusid ja ka mina sündisin seal (1919). Isa esines palju, tal oli seal oma orkester, nagu ka hiljem Tartus. Harkovisse tulid sakslased, siis jälle venelased; Eesti oli aga juba vabariik ja vanemad põgenesid siia. Isa pidi igas rongijaamas maha hüppama ja ennast varjama. Mina jäin pärast esimest sünnipäeva verisesse kõhutõppe. Siis ei olnud ju midagi saada, turult võis ehk klaasi piima osta ja arst oli öelnud, et lootke jumala peale, mina ei oska enam midagi teha. Nii me siis tulime Eestisse ja jäime ellu. Algul olime Tartus ja Viljandis; kui ma sain 7- aastaseks, tulime Tallinna. Tartus läksin juba nelja-aastaselt ühte tantsustuudiosse ja kui ma olin kuue-aastane, siis me tegime Lõuna –Eestisse sellise ringreisi, kus isa mängis viiulit ja mina tantsisin, mul on sellest ka ajaleheväljalõiked olemas.

T.K.: ***Aga kas Teil õdesid- vendi ka oli või olite ainuke?***

L.L.: Ma olin ainuke, olud olid sellised - minu endagi tütar on ainuke.

T.K.: ***Kuidas Te muusikat õppima hakkasite?***

L.L.: Kõigepealt ma ikkagi tantsisin. Kui me Tallinna tulime, siis ma kõigepealt läksin jälle tantsustuudiosse, aga isa mängis oma põhitöö kõrvalt ka kohvikus viiulit. Ta oli kuskil Venemaal kuulnud ühte väga head tšellisti ning arvas, et oleks tore, kui mina õpiksin tšellot. Helilooja **Villem Reimann** rääkis mulle jälle hiljem kogu aeg, et just tema olla minu vanematele peale käinud, et ma pean muusikat õppima. Isa tuli ühel õhtul koju, väike tšello kaasas. Ma käisin siis mõned aastad kolmes koolis korraga. Tegin isegi Estonia balletirühma katsed ära ja sain sisse. Samal ajal ma käisin ühe väga hea Estonia tšellisti, **Bachblumi** juures tunnis. Ehk kuu aega sain käia ja ta suri ära. Konservatoorium oli siis kolmejärguline, st algõpetusest kuni kõrgkoolini. Ma tahtsin küll sinna, aga arvasin, et ei saa ja läksin Toompeale, kus oli Artur Kappi abikaasa eramuusikakool- sain sisse. See andis julgust minna ka konservatooriumi katsetele, sinna sain ka sisse. Seal oli juba professor **Böödcke** ja konservatooriumi ma jäingi.

T.K.: ***Isa suunas Teid tšellot õppima, võib-olla Te oleksite hoopis midagi muud tahtnud õppida.***

L.L.: No mina ju tantsisin, aga see elukutse on lühikese kestvusega. Kui ma läksin Estonia orkestrisse ja olin seal kõige noorem, läks minu baleriinist sõbranna just pensionile.

T.K.: ***See oli siis üks tark otsus. Üldiselt arvatakse aga, et tšello on mehelik pill. Kuidas Teie sellesse suhtute?***

L.L.: Ma ei ütle, et üks pill *(naisele – toim.)*ei sobi, kuigi mulle meeldib, kui tšello on meeste käes, sest naistel on ju nii palju muid ülesandeid. Selles mõttes on ju olnud päris hulle perioode. Meil vähem, aga ma olen kunagi ehmatusega vaadanud Riia konservatooriumi sümfooniaorkestrit, kus oli vist ainult üks mees. Siis tuli Moskvast terve plejaad naistšelliste: **Šahhovskaja, Tšaikovskaja, Gutman** jne. Nüüd on asi jälle tasakaalus. Mul on ikka ka enamus õpilastest poisid. Mitte tšello pole mehelik, vaid hoopis muusika on. Ma mõtlen, asi on ju selles, et naised abielluvad ja tulevad muud probleemid, aga mehed on rohkem tööle orienteeritud. Pealegi, mulle poisid lihtsalt

meeldivad- nii tore on nendega jännata.

T.K.: *Aga rääkige oma õpetajatest.*

L.L.: Muidugi professor **Raymond Bööcke** (1871-1940). Ma ei mäleta, mitu aastat ma tema juures õppisin: tal oli raske astma ja ta läks konservatooriumist ära Pärnusse, et olla soodsamas kliimas. Siis tuli **August Karjus** (1906-1970) ja mind määrati tema õpilaseks. Mina, väike ninakas tüdruk, aga jätkasin käimist Pärnus Bööcke juures. See sõitmine muidugi käis üle jõu ja umbes poole aasta pärast ma jätkasin Karjuse juures. Karjus oli ennast just täiendanud Pariisis maailmakuulsa professori **Maurice Marechal**'i(1892-1964) käe all ja tõi kaasa uued tuuled. See puudutas nii poognahoidu kui eriti aplikatuure. Põhiidee oli värvides - et üks fraas, periood mängitaks ühel keelel (värv!). Niisuke peen prantsuse värk.

T.K.: ***Nii, et kaks põhilist tšelloõpetajat oli Teil. Kui Te oma õpingud lõpetasite, kuidas Teie elutee edasi kulges?***

L.L.: Ma juba õppimise ajal(1938) mängisin Töölisteatri ansamblis, **Linda Saul**(1907-1997) juhatas seda, ja 1939 läksin Raadio sümfooniaorkestrisse, 1942 ma lõpetasin konservatooriumi ja hakkasin ka seal õpetama. Mulle anti kolm noormeest, kes järgmisel aastal mobiliseeriti.

T.K.: ***Kuidas Te need õpilased saite, oli see juhus või Te kohe tahtsite?***

L.L.: Oh ei, ma õpetaja ametile üldse ei mõelnud, mul oli varem üks õpilane olnud ja mulle see tegevus siis üldse ei meeldinud. Karjus soovitas mulle neid õpilasi ja mind pandi lihtsalt paika. Orkester tüütas ka pikapeale ära, ma vahetasingi neid, vahepeal olin Estonia orkestris. Pärast sõda organiseeriti jälle kõik ümber, konservatooriumi nooremast astmest sai lastemuusikakool ja ma õpetasin seal. Kuna tollal tekkis niisugune olukord, et mees (**Karl Leichter** 1902-1987) üldse ei teeninud, töötasin taas orkestris (Eesti Raadio sümfooniaorkester) ja õpetasin ka. Ja lõpuks **Martin Levald** (1910- 1999) kutsus mind uuesti Estonia orkestrisse. See oli tore aeg, sai reisida Venemaale - Leningradi ja Moskvasse, ka kammermuusikat sai palju mängitud. Sel ajal oli selline tore komme, et koorikontsertidel oli alati ka üks instrumentaalsolist, nüüd seda enam ei ole. Kahju.

T.K.: ***Nende pikkade aastate jooksul on Teil olnud väga palju õpilasi. Olete kokku lugenud, kui palju?***

L.L.: Seda kogu aeg küsitakse, aga ega ma ikka ei tea täpselt. Kuskil peaks kirjas olema, aga ei tea, ei tea. Ma tean neid ükshaaval küll kõiki. Sel juubelikontserdil mängisid ka kaks fagotisti ja kontrabass- nad on ju minu endised õpilased, ma võiks neist mitu päeva rääkida, need seiklused nendega on ju niivõrd põnevad.

T.K.: ***Kui Te saate ühe õpilase, kui kaua võtab aega, et aru saada, mis temast saada võib?***

L.L.: No mina olen niisugune tüüp, et üks võitlus käib kogu aeg. Üks asi on eeldused (muusikalised), kõik muu peab arenema. Imelapsi on ka, aga enamus neist kaob. Teised ei pruugi alguses midagi külge võtta, aga arenevad järjekindlalt ja saavutavad rohkem kui need imelapsed. Mulle ei meeldi, kui keegi tahab õpilasi välja visata esimestes klassides, seal ei ole võimalik nende üle lõplikku otsust langetada. Mul on pikk kogemus ja ma kogu aeg kaitsen oma õpilasi ning tundub, et mul on õigus. Ma lähtun sellest, et igale õpilasele tuleb läheneda individuaalselt ja see ongi põnev.

T.K.: ***Kas huvitavam on algajatega või nendega, kellel on juba mingi õppimiskogemus?***

L.L.: Algus on kõige raskem, see on meeletu töö, mille eest muide makstakse kõige vähem. Sa pead seal tsirkust tegema, leidma selle ainuõige lähenemise, kust keegi liikuma hakkab; standardid puuduvad. Edasi aga läheb õudselt põnevaks.

T.K.: ***Mida Te õpetades silmas peate, kas Te õpetate muusikuid või näete ka kohe, kellest võib tulla suur solist?***

L.L.: Nüüd on ju nii, et (Muusikaakadeemias) kedagi õpetatakse solistiks, kedagi orkestrandiks ja kedagi veel kellekski. Ma arvan, et see on absoluutselt vale! Sa võid selle solistiprogrammi kenasti ära õppida ja lõpetada, aga edasi ei juhtu midagi. Seegi valik on täiesti individuaalne.

T.K.: ***Kas Te oma last (Epp Karin) või lapselast (Leho Karin) olete ka õpetanud või suunanud?***

L.L.: Tütar töötab ERSO-s (viiuldaja) ja tütrepoeg Leho on ju kaksteist aastat minu juures õppinud ta töötab NYYD Ensemble'is ja Tallinna

T.K.: *Kas Teil lemmiklapsi ka on?*

L.L.: Tõesti ei ole. Me kõik oleme niivõrd hästi läbi saanud, et ei oska kedagi eelistada.

T.K.: *Samuti nagu Teie oma õpilasi kiidate, nii kiidavad ka nemad Teid- see on siis vastastikune. Kas Te olete õnnelik ja rahul?*

L.L.: Vaadake - töö on mulle kerge. Kõik muu -see olmeline, seda ma ei salli, see segab. Ja töö teeb kergeks see, et mul on ka seal kogu aeg vaheldust olnud, ma olen ju eluaeg mitut asja korraga teinud, mitmeid erinevaid töökohti üheaegselt pidanud. Praegugi lubatakse mul "erisoodustusena" ikka õpetada, eks ma nii kaua õpetan kui tunnen, et sellest kasu on.

T.K.: *Mis on Teid aidanud nii kaua töövõimelisena püsida?*

L.L.: Ma ei tea, võib-olla ehk on mul jätkunud fantaasiat - seda soovin ja püüan ka õpilastes kõige enam näha ning arendada. Ma tahan, et õpilastes oleks kõik loomulikult põnev ja fantaasiaküllane, mitte pealetükkiv eputamine, seda ma ei salli.

T.K.: *Soovin Teile jätkuvat jõudu ja fantaasiat.*

L.L.: Aitäh.

Tiina Kuningas: *Toomas Velmet, Te olite Laine Leichteri üks esimesi õpilasi, mis aastad need olid ja kuidas need möödusid?*

Toomas Velmet, Eesti Muusikaakadeemia professor: Minu kontakt Laine Leichteriga algas üle viiekümne aasta tagasi, täpsemalt 51 aastat tagasi 1953. aastal ja selleks ajaks oli tal juba kolmteist aastat pedagoogilist staaži. See oli minu jaoks selline murranguline moment, sest ma olin juba muusikat õppinud ja ühe aasta õppimisest kõrval olnud ning tšello oli minu enda soov ja valik, selles mõttes õnnelik algus. Kontakt Leichteriga on väga kiire tulema, sest ta on väga osav poistega ümber käima. Vaatamata sellele ei lähe keelpilli õppimine alguses libedalt, sest hääletekitamise protsess on üks vastikumaid asju muusikas üldse. Võtab ikka palju aega ja närve, enne kui sellest tegevusest mingi positiivne tagasiside tekib. Laine on siingi äärmiselt osav ja järjekindel oma suure repertuaari valikuga ning eriti selle realiseerimisel kontsertidel. Tal on äärmiselt lihtsad pedagoogilised tõed, millest on aga väga raske kinni pidada. Kõige olulisem neist on minu arvates , et kohe esimestest sammudest

peale tuleb esinema hakata– see on ju nii loogiline. Sest milleks me muusikat õpime – selleks, et muusikat teha, näidata, mida me oskame. Leichter oskab lapsi panna esinema ja sellest tegevusest naudingut saama. Teine tema tõde seisneb selles, et ta ei vali omale õpilasi, vaid nende vanemaid. Õpilase kodune soodustav keskkond on ju küll üks olulisemaid tegureid pedagoogilises protsessis. Kolmas tõde on ansamblimäng kui peaaegu kõige olulisem motivaator lapse muusikalises arengus, olen kindel, sest olen ise selle peal üles kasvanud. Lastele muusika õppimisel arusaamatuks jäävaid vaevu ja valusid tasakaalustab või muudab mõistetavaks just ansamblimängust saadav nauding. Laine Leichteri erakordsus seisneb aga selles, et ta suudab neist põhitõdedest raudse järjekindlusega kinni pidada ja suudab imetlusväärse leidlikkusega vältida või likvideerida kõik kriisid, mis muusiku 18-aastase õppeaja jooksul kindlasti igaühte neist tabavad , nende edukusest või ebaedust sõltumata. Minu kokkupuude temaga õppeprotsessis kestis kaheksa aastat, siis arvas ta, et ma olen valmis astuma konservatooriumi ja nii see läks. Ma ei mäleta, et meil selle aja jooksul oleks olnud konflikte. Ta teab väga täpselt, et poisid arenevad aeglasemalt, et poistel tekib eesmärgikindlus ja saavutustahe tunduvalt hiljem kui tüdrukutel ja ta on valmis kannatlikult selle ära ootama, kaitstes oma poisse kui lõvi pedagoogiliste formalistide eest. Ning olulisest olulisemaks pean ma tema tegevuses seda, et ta ei kasvata lihtsalt tšelliste, vaid ta kasvatab huvitavaid loomingulisi inimesi. Laine inimlikest omadustest või võimekusest on mind alati kõige enam hämmastanud, õigemini ehmatanud tema mälu, tema inimesetundmise mälu. Ta võib mulle rääkida minust nii, et mu suu jääbki lahti ja seda võib ta teha kõigi oma ca 150 õpilase puhul. Vähe sellest: ta teab nende elukäiku, tunneb nende lapsi ja ka lapselapsi. Kui mõne õpilase laps või lapselaps saab 4-5 aastaseks ja osutub veel poisslapseks, ei pääse keegi vastusest Leichteri küsimusele, kas lapsel ei oleks aeg juba tšellot õppida. See ei ole üldse lihtlabane värbamine, vaid suur ja inimlik huvi oma laste käekäigu vastu, sest nad kõik on tema üks suur pere.

T.K.: *Miks ta siis arvab, et iga poisslaps siis just tšellot peaks mängima.*

T.V.: See on kutsumus, ja nii kirglikult elava inimesena kui L.Leichter seda on, ta lihtsalt peab oma kirge jagama. Poolikult ta oma tööd ei oska teha ja

järjekindlus. Teiseks tema organisaatorivõimed– need kontsertreisid, mis ta meile korraldas, nende pedagoogilist tähtsust ei ole võimalik üle hinnata. Seal tuli eriti eredalt esile tema oskus olla kaaslane, kaotada distants õpilastega, jäädes samas ikka autoriteediks. Ses osas ei ole ta ju üldse muutunud. Ta käis äsja õpilastega Austrias ja vaatamata sellele, et ta tegi oma jalale tõsiselt viga, käis õpilastega igal pool kaasas ning pärast veel jutustas meile kõigile sellest toreda huumoriga. Tema armastus kandub üle õpilastesse. Eriline omadus on kannatlikkus. Ta võib oodata aastaid, et poisid „ärkaksid", aga ta ootab selle ära! Nii mõnedki poisslapsed, kes said koolis kolmesid ja kahtesid, on täna meie muusikaelus tegijad. Laine jõuab oodata, millal eesti aeglase arenguga poisid täis kasvavad ja tulemus on olemas. Mul on hirmus kahju, et nii vähe on meeles sellest, mis puudutab algõpetust tema juures. Ma olen ju nüüd käinud ja jälginud tema tööd algajatega, aga ma tahaks mäletada seda tunnet; kuidas ikkagi sõna sai lihaks, kuidas äratundmine lapsele pärale jõudis. Ta oskab väga arvestada õpilase nii füüsilist kui muusikalist individuaalsust, ta ei suru peale dogmasid üheski valdkonnas. Kuid klassi seinal on papagoi pilt ja ta räägib, et tegelikult ongi tema ametiks papagoi olla, sest ta peab aastast aastasse korrutama ühte ja sama juttu.

Silver Ainomäe, Sibeliuse Akadeemia üliõpilane: Ma alustasin Laine Leichteri juures 1988. aastal. Ta on täiesti vapustav õpetaja– see energia, mis sealt tuleb, on erakordne. Need esimesed neli aastat, mis ma tema juures õppisin, on mulle energialaengu andnud tänaseni. Tema tundidest meenub mulle eelkõige, et seal oldi alati väga heas tujus. Pärast pikka ja väsitavat koolipäeva oli tema juurde tundiminek nagu vabanemine ja nauding, mitte raske töö. Kui juhtuski, et ettevalmistus tunniks ei olnud päris tehtud, siis jätkus töö tunnis ja ega me siis ainult tšelloga ei tegelenud, rääkisime ka muudest huvitavatest asjadest. Laine Leichteri juurde tšellot õppima viisid mind ema ja isa, aga ma võtsin selle tegevuse omaks kohe esimesest tunnist ja nii see jätkub tänaseni. Mäletan, et noodipuldi küljes oli ühe kuulsa tšellisti pilt ja seda pidi aeg-ajalt ikka vaatama, sest see oli nagu pillihoiu ja käte asendi ideaal või etalon. Ja kui ma täna vaatan ta väikseid andekaid õpilasi, siis selles osas on küll kõik absoluutselt korras. Ma tahaks kohe näha, kas see

pilt on ikka omal kohal ka praegu. Leichteri erakordsus seisneb veel selles, et ka neist tema õpilastest, kes ei ole tšello juurde jäänud, on ikkagi saanud professionaalsed muusikud, nagu tänaselgi kontserdil näha võis. Ma ei oska isegi õpetaja Leichterile midagi soovida, sest tal on kõik olemas, ta on sama energiline ja positiivne nagu siis, kui mina alustasin tema juures. Mina ju tunnen, et muutun vanemaks, aga Õpetaja jääb küll igavesti nooreks.

AINO RIIKJÄRV – 60!

Väike juubelijutt. Kirja pannud Lembi Mets

Lembi Mets: ***Aino, mida oled oma senise elu jooksul enda jaoks avastanud?***
Aino Riikjärv: Kokkuvõtteid teha pole veel aeg. Elame alati situatsioonis ja ühiskonnas, mis meile on antud ja tegutseme ning käitume vastavalt sellele. Muudes oludes oleksin ehk saanud rohkem kasutada oma teisi võimeid, nagu näiteks keelevaist. Kui satud viiuli ja eriti pedagoogika peale (kuhu siiski sattusin teadlikult) – see võtab sinult kõik. Pedagoogitöö on kohustus. Kui teeksin selle kõrvalt midagi muud, jätaksin oma kohustused unarusse.
L. M.: *Palju Sul praegu õpilasi on?*
A. R.: Olen õnnelik, et minu juurde on ikka tuldud, praegu on mul õpilasi 15.
L. M.: *Kas Sinu arvates takistab miski keelpillimängu ja üldse muusikakultuuri arengut Eestis?*
A. R.: Eesti on väike. Tõeliste annete hulk on sellise rahvaarvu juures mõistagi samuti väike. Olen oodanud kogu oma elu, millal on ka meie viiuldajate seas suure rahvusvahelise konkursi laureaat – aga teda pole ja see on paratamatus, sest pole olnud seda õiget juhust. Meie õpetajad teevad kangelaslikku tööd, et ka keskmiselt andekad jõuaksid tasemele, kus on võimalik erialast töökohta saada. Võib küsida, kas on siis kõigi nende õpetamisel üldse mõtet? Arvan, et on, sest nii kujundame uut elukeskkonda, kus kultuur on oluline. Kuna määrav on perekond, kasvukeskkond – teadmiste, kultuurihuvi, arusaamade

osas elust üldse, peaks meie praegune töö andma tulemust ka järgmistes põlvkondades. Mäletan oma lapsepõlve – ooper, muuseumid, raamatud... Praegu tunnen kogu kasvatusprotsessis suurimat puudust just üldisest vaimsest taustast. Jõuame keskastme lõpuks üldiselt arvestatavale tasemele, aga hetkest, mil o m a töö muutub määravaks, on tee püsti. Siiski peame noori harima ja tegelikult on praegu arenemiseks nii suured võimalused. Palju käiakse väljas, nähakse, tullakse tagasi.

Eesti seisukohast tervikuna – ühiskonna väiksus tekitab olukordi, kus kriitikat võetakse isikliku solvanguna. Euroopa on neis asjus kaugemal.

L. M.: ***Mõned meenutused Sinu õpetajatest...***

A.R.: Tallinna Lastemuusikakool. **Marta Toona** oli helge päike. Kool asus tollal Kaarli puiesteel koos konservatooriumiga, minu esimene direktor oli Georg Ots.

Tallinna Muusikakool. **Endel Lippus.** Haritud, palju lugenud. Minusse suhtus hästi. Lippuse soovitusel „hüppasin vette" (olin muide julge tüdruk, mängisin tennist) ja astusin Leningradi (praegu Peterburi) konservatooriumi.

Leningradi konservatoorium. Prof. **Mark Komissarov**. Lüüriline ja tundeline persoon, kelle muusikategemine oli suures osas intuitiivne. Ta oli palju haige ja viimasel kursusel sattusin prof. **Mihhail Beljakovi**, küllaltki autoritaarse härrasmehe juurde.

See keskkond tervikuna kasvatas minu mõttemaailma – kõik see, mida kuulsin- nägin, kogu see rahvaste paabel. Tunnen, et see õpetas mind olema üle väiklusest ja kitsarinnalisusest.

Juba Tallinnas töötades puutusin tihti kokku **Mihhail Broniniga**, Leonid Kogani assistendiga - külastasin tema suurepäraseid metoodilisi loenguid. Hoidsin ise silmad lahti oma tehnoloogiliste puudujääkide suhtes ja kui jõudsin Moskvasse Ahtjamova juurde, oli neist suurem osa lahendatud.

Moskva Gnessinite - nim. instituut (praegu Gnessinite - nim. Venemaa Muusikaakadeemia). **Halida Ahtjamova.** Seal oli helge aeg, olen temale väga tänulik.

Ka 8 aastat tööd ERSO-s oli suur õppetund. Esiteks väga palju muusikat, teiseks võimalus mängida Neeme Järvi käe all. Orkestrimäng on igal juhul oluline õppetund, mis isiksust rikastab.

L. M.: ***Mõned sõnad ESTA- st.***

A.R.: ESTA – tema sünnituse juures olen olnud. Arvan, et see organisatsioon on praegu väga vajalik. Inimeste mõttemaailma avardamine, nende võimaluste avardamine. Ja see, et oled üks osake suuremast organismist (Euroopa ESTA), lööb sulle nagu mingi ukse lahti.

URMAS VULP – 50!

Väike juubelijutt. Üles kirjutanud ***Lembi Mets.***

L.M.: ***Urmas, mis on põhiline, mida oled poole sajandi jooksul enda jaoks leidnud?***

U.V.: Et igal inimesel on vist elus oma ülesanne. Ta oleks nagu kutsutud pühenduma mingile kindlale tegevusele, kõik muu tuleb lugeda vähemtähtsaks.

L.M.: ***Kuidas Sina sattusid viiuli juurde?***

U.V.: 1961 avati TMKK. Mina olin siis just kooli minemas. Ema nägi kuulutust ja viis mind katsetele. Tema mõtteis oli klaver, kuid katsete põhjal soovitati mulle viiulit. Olen väga õnnelik, et nii läks, sest arvan, et olen õppinud tunnetama viiulit kui isiksusesarnast tervikut koos tema ajalooga – puu eripärast alates.

Esimestel astmetel on raske tunnetada viiuli tõelist tooni – kuigi enda kohta arvan, et „saaginud" ma pole kunagi . Tõeline toonitunnetus tuleb aga ikkagi hiljem. Sinna kuulub toonivarjundite, värvide jms. leidmine.

Siit samm edasi - tooni nautimise juurde ei tohiks jääda ohtlikult kauaks. Põhilist tähelepanu tuleb pöörata poogna l i i k u m i s e l e, sest mis liigub, see elab (või ka vastupidi!?). Enda puhul olen märganud teatud füüsilist pinget, mis küpsemas eas on vähenenud, ehk ka tänu kvartetis mängimisele.

Ilusa tooni all mõtlen pillist viimast võtvat helikulgu, millel on substants ja energia - nagu näiteks Ita Everi sosinal, mis kostab draamateatri lavalt igasse saalinurka.

L. M.: ***Tee palun lühiülevaade oma õpetajatest...***

U. V.: **Ivi Tivik** – harmooniliselt terviklik ja äärmiselt nõudlik. Ta **oskas** õpetada muusikat ja fraseerimist põhjendatult, heas sünteesis tehnikaga.

Vladimir Alumäe – tema suurim omadus oli mõtlemine. Olen saanud temalt Brahmsi 1. Viiulisonaadiga sellise tunni, millist ka Moskvas pole saanud. Sedasama sonaati mängisime hiljem Tõnu Reinuga üliõpilaste kammerfestivalil ja tundsime, kuidas saal kaasa hingas, üks Leedu pedagoog käis pärast meid kallistamas.

Zorja Šihmurzajeva – emotsionaalne, ägeda temperamendiga, väga aktiivne isiksus.

Jevgenia Tšugajeva – euroopalik, väga kultuurne. Tema oli Juri Jankelevitši assistent. Mind üllatas, kui kaasaegne oli tema Bachi õpetamine. Temalt õppisin tooni elastsust ja avardamist ning tal oli väga hea maitse.

Tollal oli Moskva õpingute jätkamiseks ainuvõimalik tee, Euroopa oli suletud. Aga see oli väga hea koht õppimiseks, seal oli palju silmapaistvaid isiksusi. Minu arvates ühtset niinimetatud "Moskva kooli" pole olemas, on erinevad isiksused ning nende vaimne ja pedagoogiline pärand.

L. M.: ***Mida näed praegu noorte mängu jälgides erilise takistusena?***

U.V.: Ühist nimetajat ei näe. Probleemid on erinevad – algastme erinev tase näiteks ühena neist. Aga kui vaatan, kuidas mängivad **Sigrid Kuulmann** või **Olga Voronova** – seal on ürgset massiivsust, segatuna professionaalse osavusega, pole mingeid takistusi.

L.M.: ***Need on tipud. Aga kui meenutad pikki eksamipäevi - kas mõtlemise defitsiiti pole märgata?***

U. V.: Seda kindlasti. Meie ajastule pole omane liialt süveneda nähtuste või probleemide olemusse. Sama avaldub ka harjutamisprotsessis. Mõtlemisse tungib pealiskaudsus, mida mõjutavad ka ühiskonda suunavad jõud. Kui palju on näinud telekast mõrvu tänased 12- aastased! Kui aga sellised asjad enam võpatamagi ei pane, on juba tegu tuimusega. Peale selle

mõjub negatiivselt hoolimatus oma keha suhtes. Propageerin heas mõttes kehakultuuri. Ütlen igale oma õpilasele: uju, kõnni, käi *tai- chi-* s. Arenda tõelist tundlikkust, märka loodust, pane tähele, kuidas puu kohiseb ja lõhnab saabuv kevad. See kõik on seotud loomeprotsessiga, sest inimene on tervik. Kui asja kosmilisemalt vaadata, polegi kellegi eksistentsi lõplik eesmärk olla vaid hea viiuldaja, inimeseksolemine on tähtsam!

L. M.: ***Mis Sind elus veel juhib?***

U. V.: Loodan, et intuitsioon – hea ja kurja tundmine. Vahel märkan enda puhul sedagi, et mõtlen enda jaoks asjad keerulisemaks. Võiksin rohkemgi usaldada intuitsiooni ja teha niimoodi otsuseid kiiremini.

L. M.: ***Mis on olulisim, mida lapsepõlvest kaasa võtsid?***

U. V.: Olen loomult pisut individualist (kuigi mitte egoist). Väike näide: mulle oli näiteks lapsena kohutavalt tähtis, milline osa metsast toodud maasikaist oli *minu* korjatud. Arvan, et kodust sain oskuse teistega arvestada, vastutus- ja kohusetunde.

L.M.: ***Mis seisus on Sinu arvates praegune Eesti ESTA? Kuidas oled oma presidendipostil pidanud vastu nii kaua (8 aastat)?***

U. V. : Organisatsioon toimib, kuigi alati saab teha midagi rohkem. Ühingu juhatuses on väga sümpaatsed inimesed ning see töötab konstruktiivselt. Ühest küljest on ESTA oma 15 tegevusaasta jooksul aidanud tuua toredate külaliste abil probleemide võimalikke lahendusi oma liikmeteni kodus, teisalt on ühingu abil paljud pääsenud konverentsidele mitmel pool Euroopas, kuuldes seal mõndagi õpetlikku.

MUUSIKA EI TULE SINU JUURDE, SA PEAD TEMA JUURDE MINEMA.

24.veebruaril sai 90. aastaseks "Estonia" teatri kauaaegne kontsertmeister ***ARVED JAKOBI.*** Teatritöö kõrval on ta õpetanud Tallinna Lastemuusikakoolis. Tema toonane õpilane ***Ivi Tivik*** tegi A.Jakobiga intervjuu 29.mail 2004.a.

Kuidas algas tutvus viiulimänguga?

Olen väga õnnelik, et ma olen muusika juurde sattunud. Selle eest võlgnen tänu oma võõrasisale, kes mulle viiuli kätte andis. Ta oli asjaarmastaja muusik ja kunagi varem viiulit mänginud. Olin vist 10- aastane, kui alustasin suure viiuli ja poognaga. Õppematerjaliks oli Arbani trompetikool. I positsiooni sain toredasti selgeks nagu trompetinoodid lubasid. Sealt edasi kohe positsioonide juurde. Võõrasisa viis mind Töölismuusikaühingu orkestrisse, mida juhatas **Nikolai Goldschmidt** . Tema viis mind konservatooriumisse **Alfred Papmehli** juurde, kel pidi väga ilus toon olema. Õpetajateks olidki seal ainult Papmehl ja **Johannes Paulsen**, kusjuures kõik soovisid ikka Paulseni juurde. Olin 14- aastane, mängisin talle Braga "Serenaadi". Mulle oli tähtis vaid, et saaksin õppida ja mängida.

Kuidas Papmehl õpetas?

Kooliliselt ei kohendanud ta mind kogu õppeaja jooksul üldse. Nähtavasti teda rahuldas minu seis.

Kas ta töötas eriliselt tooniga?

Ei, ei, ei. Ta armastas kangesti ette mängida. Ta nautis oma mängu, oma tooni. Põhiline juhend oli: Spielen Sie langsam (mängige aeglaselt). Ma lihtsalt mängisin.

Teie kokkupuuted Paulseniga? Võrdlus Papmehliga?

Konservatooriumis pidi viiuldaja ühe aasta ka altviiulit õppima, et orkestris mängida. Seda õpetas Paulsen. Oskasin juba varem alti mängida ja see ei valmistanud mulle mingit raskust. Paulsen kasutas igasuguseid harjutusi

ja "vigureid", mis aitasid õppimist otstarbekamaks ja huvitavamaks teha. See imponeeris õpilastele, sageli läksid nad tema juurde üle. Tšaikovski Viiulikontserdi õppimisel kasutasin minagi Ševčiku varianti, milles kõik rasked kohad olid läbi töötatud. Sain selle abil kindlalt ja kergelt kõik kätte, see ei seganud mu väljendusvõimet. Nägin, et on olemas mitmesuguseid võimalusi raskuste ületamiseks. Papmehl aga mängis ette ja mina kordasin. *Spielen Sie langsam!* Kui aeglaselt mängida, küll siis loo kätte saab, viguritega või ilma. Rõhutaksin, et mõlemat moodi on võimalik.

Kas ei tekkinud kiusatust vahetada õpetajat?

See mõte tuli küll korra, sest Paulsen oli parem õpetaja. Aga eetilistel põhjustel ma ei suutnud seda teha. Papmehl oli väga tasane ja leebe inimene. Minu niisugune samm oleks olnud talle väga valus. Kui tulin sõjaväest, öeldi mulle, et Papmehl oli minu õppemaksu tasunud. Pealegi olin tema esimene õpilane. *Parim – I.T.* (Öelge kohe, kui tundub, et hakkan ennast liiga upitama!). Mulle oli alati roheline tee esinemisteks õpilasõhtutel, kuhu soovijaid oli palju. Nii on mulle siiani sündmuseks jäänud Brahmsi Viiulikontserdi esitamine orkestriga. Juhatas Paulsen. Oli üks proov ja kohe esinemine. Õpetamist ja harjutamist enam polnud. Asi pidi kohe selge olema ja välja tulema.

Tagantjärele mõistan, et olin igati normaalne õpilane, kes tegi kohusetundlikult oma tööd ja esines väga suure lõbuga.

Õppisite eesti viiuldajate „kuldsel ajal"...

Lõpetasime konservatooriumi kolmekesi – koos **Vladimir Alumäe** ja **Celia Aumerega.** Äss oli Alumäe – mängis perfektselt Paganini Esimest viiulikontserti. Eneseupitamise korras pean lisama, et stipendiumid välismaal õppimiseks määrati Alumäele ja mulle. Alumäe valis kalli stipendiumi Londonis **Carl Fleschi** juures. Mina plaanisin minna **Ede Zathureczky** juurde Budapesti, kus sama rahaga oleksin saanud õppida 3 aastat. Olin aga äsja abiellunud, koju oleks jäänud maha noor ilus naine... Loobusin. Minu stipendiumi sai C. Aumere. Õpingud välismaal mõjusid talle väga soodsalt – areng oli märgatav.

Kas Celia jäi kuidagi oma andeka venna varju?

Eesti viiuldaja nr.1 läbi aegade on olnud **Hubert Aumere.** Maailmaklassi

tehnika, veatu, särav, kõik kõlas. See puhtus ja üleolek – nagu käisest puistatud!

*Tema taset tõendab ka 1935. a. Wieniawski konkurss, kus H. Aumere (tollal **H. Anton**) pääses 8. kohaga laureaatide hulka. Võitis aga legendaarne 16-aastane **Ginette Neveu** 29- aastase **David Oistrahhi** ees. Koht niisugusel tähtede paraadil!*

Ah, konkursid... Sel pole suurt tähtsust. Tema väljendus ja toon ei sobinud konkursside efektse stiiliga. Puudus eriline tundlikkus. Ta oli ja jäi virtuoosiks.

Keda hindate oma kaasõpilastest?

Kindlasti Alumäed, tema intelligentsi ja analüüsivõimet. Pean praegugi interpretatsiooni seisukohast tema esitusi targaks. Sellest tasub õppida.

Tema noorusaja mäng oli värske, enesekindel, perfektne, midagi ei juhtunud. Viiulimäng ja kogu ta olemus – naerusuine, äärmiselt sõbralik, sangviiniline. Väga võluv. See hiljem kahjuks muutus. Kõigepealt see kommunismi värk, mis deformeeris inimest. Ja see killustatus. Viiulimängus hakkas ta ennast liialt usaldama: küll tuleb ka liigse tööta ja lahtimängimiseta. Tuligi, aga juhtus ka vigu, mis polnud tema vääriline.

Carmen Prii?

Alumäe kõrval ka mulle väga sümpaatne. Noor ja ilus naine, kelle mäng oli jõuline ja haarav. Tehnilist praaki polnud. Erakordse tooniga, millist teistel polnud. Niisugust viiulimängu võisid ainult nautida! Mäletan kontserti, kus ta mängis Glazunovi Viiulikontserti orkestriga. Juhatas suure žestiga **Raimund Kull**. Hooga lõi ta vastu Carmeni viiulit, mille kael tuli otsast ära. Mõlemad vaatasid ehmunult... Väike paus, Carmen võttis kontsertmeister Hugo Schützi viiuli ja mängis kontserdi üleolekuga ära.

Evi Liivak?

Ei oska öelda. Ta oli siis peaaegu laps, väga andekas, aga mitte veel välja kujunenud. Kuuldavasti tegi hiljem välismaal hiilgava karjääri.

Missugused on Teie muljed Evald Turganist? Olen üliõpilasena Turganiga kohtunud vaid ühe mälestusväärse korra, külastades teda haiglas Alumäe „käskjalana". Järgmine kord oli juba matustel.

Turganit tundsin ma hästi juba reaalkooli päevilt, ta oli minust kaks klassi ees. Õppis **Paulseni** juures ja oli hiljem seotud Tartuga. Saatus oli talle julm – Venemaalt tagasi pääses ta juba surmavalt haige mehena. Turgan oli soliidne viiuldaja. Peale konservatooriumi lõpetamist täiendas ta end Pariisis. Tagasi tuli ta tõelise eurooplasena. Viiulihoius oli toimunud kardinaalseid muutusi, parem käsi oli hoopis kõrgemal, toon oli dünaamilisem, nüansirikkam. Oi, kuidas ta võis mängida! Rikas ja kaunis viiulimäng sõltub ju nii palju toonist. Turgan oli väga arukas inimene. See on tähtis muusika juurde minekuks, annab analüüsivõime. Tema mäng oli targa inimese mäng. Bachi muusikat mängis ta palju ja hästi. Bachi ümber on alati vaidlusi. Interpreedil on võimalus palju tekstile juurde anda. Turgani mängus oli tark analüüs ühendatud romantilise lähenemisega. Ka mina mängisin Bachi nagu tundsin – romantiliselt. Konservatooriumi lõpueksamil esitatud Bachi Ciaccona olevat olnud parim number. Mind ei kammitsenud musitseerimisel reeglid. Selle üle võib lõpmatult vaielda, aga las igaüks laulab nagu nokk loodud.

Kuidas võrdleksite Alumäe ja Turgani mängu?

Nad olid sarnased analüüsivõime poolest. Turgan oli impulsiivsem, romantilisem. Hindan Alumäe eruditsiooni ja mitmekülgsust, mis oli suurem kui ühelgi meist.

Teie töö viiuliõpetajana toonases Tallinna Lastemuusikakoolis?

Ma võtsin laste õpetamist väga tõsiselt. Olin täitsa roheline. Püüdsin konsulteerida tollaste õpetajatega. Kahjuks ei saanud nad mind palju aidata, nad lihtsalt ei teadnud.

Ainus, kellest mul oli kasu, oli **Endel Lippus**, kes võttis tollal tunde Leningradis prof. **Julii Eidlinilt**. Ta sai minu tõsisest tahtmisest aru ja rääkis kõigest, mis ta teadis ja mida ma küsisin. Näitas harjutusi, selgitas sõrmede, randme, õla funktsiooni toonitekitamisel. Mul oli hea sõber ja kolleeg **Hugo Schütz**, kellel oli haruldane toon.

Uurisin ka temalt, aga ta ei osanud sellest kuidagi rääkida: Nii on, nii tuleb. Kust ma tean? Hiljem taipasin, et tooni juures peab olema mingi eriline pinge, mis algab trapetslihasest ja liigub edasi õlavarre, randme ja sõrmede kaudu.

Teie kontaktid prof.Eidliniga?

Estonia teatri külalisetenduste ajal Leningradis kasutasin oma vaba aega prof. Eidlini tundide külastamiseks konservatooriumis. Ta õpetas **Leopold Aueri** klassis (mantlipärija!) Eidlin oli erakordselt sõbralik ja lahke inimene. Ta vastas põhjalikult küsimustele, selgitas probleeme. Niisugust mekki õpetamist ja südamlikku kohtlemist ma Moskva konservatooriumis (**K. Mostras, D. Oistrahh, G. Barinova**) ei kohanud.

Kas tuli mõttesse ka oma lastele Kristale ja Peetrile viiulit õpetada?

Jah, muidugi. Kõrv oli neil olemas, aga peagi mõistsin, et see polnud nende ala ja huvi. Milleks? Kord palus mu abikaasa, et õpetaksin temale ka. Ja tema oli tõesti andekas, kellele oleks maksnud viiulit õpetada.

Kas talenti on võimalik maha matta?

Talenti maha ei mata, aga rikkuda võib küll, kui ei anna kätte õigeid vahendeid. Lauljate hulgas on see eriti traagiline – kui palju talente on ära rikutud! Võib panna õigetele rööbastele ja võib ka mitte panna.

Mida mäletate kontserdilaval kuuldud legendaarsetest viiuldajatest?

Ma ei usalda oma kriitikameelt nendest aegadest. Noorena peetakse ennast hirmus targaks. Õppisin enne konservatooriumi eratundides **Krause** juures. Kui **Mihhail Poljakin** käis siin, küsis õpetaja mu arvamust. Mis oskas nii noor inimene arvata? Liiga kiire vibraato – oli kõik, mis oskasin öelda. Maailma äss ja vaid niisugune tähelepanek! Hiljem hakkasin rohkem asjadest aru saama. Mäletan Leopold Aueri lemmikõpilase **Mischa Elmani** kontserti. Terve saal oli heli täis, kui ta oma stradivaariusel Händeli D-duur viiulisonaadiga alustas (ülejäänud kava koosnes kergekaalulistest pisipaladest). Kahtlemata maailmaklassi viiuldaja, aga jättis eputava mulje. Žesti mees, armastas ennast näidata. Proovi tulles kandis pianist (**Vladimir Padva**) tema viiulikasti. No mis sellest arvata? Üleolevat suhtumist kontserti võib-olla Berliinis ja Pariisis polnud. Hoopis vastupidine mulje jäi **Bronislaw Hubermanist**. Väga tõsine muusik. Kavas oli J. S. Bachi Ciaccona, N. Goldmarki kontsert... Esines väga temperamentselt, mõnikord tooniga üle pingutades. Saal oli välja müüdud, aga üliõpilastele andis priipääsmed ümber lava. Kõik pidid saama istuda.

Jacques Thibaud' kontserdist jäi soe mälestus. Tema viiulihoid oli meie

meelest kummaline – pisut rippuvas asendis. Meile esitati teistsuguseid nõudmisi. Aga kui musikaalne esitus, see tooni soojus ja ilu!

Keda kuulate meelsasti praegu?

Isaac Stern on väga mitmekülgne ja tõsine viiuldaja. Minu jaoks on **Yehudi Menuhin** sügavam muusik kui Jašad ja Mišad. E. Elgari tšellokontsert **Jacqueline du Pré** esituses on vapustav. **Liana Issakadze** ja **Natalia Gutman** imponeerivad oma mehise mänguga (nagu **C. Prii**). Neil pole oma erilist ampluaad, kõik tuleb. **Anne-Sophie Mutter** on kahtlemata suur muusik ja isiksus, kipub aga originaalitsema, pakub üle emotsionaalsusega. Vokalistidest **Cecilia Bartoli** on vapustav. Suurepärane tehnika – hääl kõlab igas registris. See sisseelamisvõime mitte ainult bravuuriaariates, aga ka lihtsates lauludes. Issand jumal – mismoodi võib laulda!

Mida tahaksite noortele öelda?

Maailmas on väga palju ilu. Kaunid kunstid on inimese jaoks. Muusika teeb elu elamisväärseks. Inimene peaks sellest nii või teisiti osa saama. Muusika ei tule sinu juurde, sa pead tema juurde minema. See on võimalik, kui tahtmist on... ja arusaamist, et see on vajalik.

ÕNNITLEME!

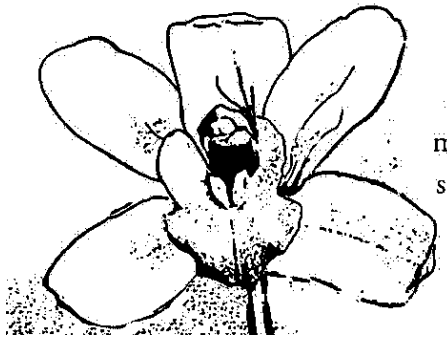

Eelmisel aastal sai **85- aastaseks Marta Toona (s. 1918).** Ta on soe ja leebe viiuliõpetaja, keda õpilased meenutavad armastusega, sageli väljendudes sõnaga "helge". Marta Toona on muuhulgas töötanud Tallinna Lastemuusikakoolis ja Tallinna Muusikakeskkoolis.

OLAVI SILD

21.09.1949 – 10.09.2003

On meeletult ebaõiglane, kui raske haigus viib meie keskelt ära parimas loomejõus inimese...

Olavi haridustee viis läbi Jõgeva laste-muusikakooli, Tallinna Muusikakeskkooli ja Tallinna Konservatooriumi Peterburi Konservatooriumi aspirantuuri, mille ta lõpetas väitekirja kaitsmisega. Aastatepikkuse töö kõrvalt Estonia teatri II viiulirühma kontsertmeistrina alustas ta tööd Eesti Muusikaakadeemias, lugedes seal tudengeile keelpillimängu ajaloo kursust ja keelpillimängu õpetamise metoodikat. Viimased kümmekond aastat juhtis ta EMA-s dotsendina Interpretatsioonipedagoogika instituudi tööd, ehitades välja Euroopas seni ainulaadse kõrgkoolis pillimänguõpetaja ettevalmistamise ainesüsteemi ning juhendades diplomi- ja magistritöid.

Palju aastaid oli Olavi Eesti Keelpilliõpetajate Ühingu juhatuse liige. Oma selge ja täpse mõtteväljendusega suunas ta nii mõnigi kord meie tegevusi, näidates võimalikke arengusuundi. Olavi vaimu haaret hinnati kõrgelt ka Euroopa Keelpilliõpetajate Ühingu konverentsil Ungaris Budapestis, kus ta esines ettekandega.

Olavi sulest on ilmunud palju artikleid, küll meie ajakirjas "Keelpilliõpetaja", EMA Interpretatsioonipedagoogika instituudi väljaannetes, Ajakirjas "Teater. Muusika. Kino", ajalehes "Sirp" jne. Olavi kord ääretult napisõnaline, kord äärmiselt poeetiline väljendusviis on meile vist kõigile tuttav. Nagu on ka tuttav tunne, et iga ta artikkel tahaks mitu korda lugemist. Alles siis avaneb Olavi poolt kirjapandu meile täies selle mõtte suuruses.

Olavi eruditsioon oli ülikõrge ning samas ta ei eksponeerinud seda. Kõik, kes teda paremini tundsid, mäletavad teda kui aristokraatse olekuga ning väga kaalutletud ütlemisega, tundliku muusikatajuga kolleegi, kes oskas väärtustada nii mõndagi ammu-ununenut.

Niina Murdvee

PARIIS - ROTTERDAM. ESTA 31. JA 32. KONVERENTS

Umbes 200 osavõtjat kogunes 15. – 20. aprillil 2003 Pariisi, et osaleda **ESTA 31. konverentsil**. Toimumiskoht oli *Conservatoire Supérieure de Musique et de Danse de Paris.*

Suurem osa üritustest, mida korraldasid ESTA Prantsusmaa president **Michel Strauss** ja tema meeskond, toimus Konservatooriumi kontserdisaalis.

Huvitavad ettekanded vaheldusid kontsertide ja elava musitseerimisega, erinevas vanuses õpilaste esinemistega.

Antonio Pellegrini tutvustas oma uurimistööd „Beethoven, Rudolf Kreutzer ja revolutsioon", **Michel Faure** viis meid kurssi Pariisi muusikaeluga aastatel 1890 – 1940,

Myriam Chimenes iseloomustas värvikalt suuri Pariisi muusikasalonge ja nende mõju prantsuse muusikaelule.

Ivi Tiviku ettekanne tooni tähtsusest muusikalise väljenduse kujundamisel leidis sooja vastuvõtu.

Kõik konverentsi kontserdid olid väga kõrgel tasemel ja andsid hea ülevaate nii prantsuse muusikast kui muusikutest.

Igal konverentsil toimub ka väike konkurss, mille algatajaks on **Kochi** fond. Seekord oli videovoorust valitud osalema 6 osalejat – nende hulgas ka **Mari-Liis Päkk** Tallinna Muusikakeskkoolist õpetaja **Mare Teearu** viiuliklassist, kontsertmeistriks **Reet Ruubel**. Osavõtjad sellel konkursil on jagatud kahte vanuserühma: kuni 16- aastased ja kuni 20- aastased. Kummaski rühmas antakse välja 1 auhind – nn. ESTA Student of the year. Auhinnaks on vähemalt 3 kontserti erinevates maades, kus on ESTA organisatsioon.

Iga esineja esitab 30-minutilise kava vabal valikul. Mari- Liis Päkk mängis Glazunovi Suure Adagio balletist „Raimonda", Elleri Soolofantaasia ja Wieniawski „Faust- Fantaasia". Oli suur rõõm istuda saalis ja kuulata eesti viiuldajat Pariisi konservatooriumi laval edukalt esinemas. Mäng oli särav,

esitus veenev. Kahjuks oli tema pill tublisti kehvem – tuhmim ning jõuetum kui kaasvõistlejate omad ja kahtlemata takistas konkursil esiletõusmist.
Seekordsed ESTA aastaõpilased olid **Charlotte Benneton** (kuni 16 a., viiul, Prantsusmaa) ja **Maria Bogdanovich** (20 a., tšello, Sloveenia). Konkursi žüriid juhtis prof. **Igor Ozim** – ESTA praegune president.
Igal konverentsil on ka osavõtjatele mingi „pärl". Pariisis oli selleks öine laevasõit Seine'il, kus peale gurmaansete elamuste ja kauni öise Pariisi vaatlemise olime võlutud **Efim Zoubritzkist** ja tema ansamblist **Hora**. Viiulivirtuoos on pärit Moldaaviast ja jutuajamises meenutas ta soojalt Eestit, eriti Saaremaad.
Minule oli see esimene konverents ESTA juhatuse liikmena ja esimene tutvus šarmantse ja sümpaatse ESTA presidendi Igor Ozimiga.
Pariisi- konverentsil uusi liikmeid vastu ei võetud. Vaatlejatena olid kohal Tšehhi, Belgia, Iisraeli ja Palestiina esindajad. Samuti oli kohal **Martin Přhal**, AEC (Association of European Conservatories) president, kelle arusaamise kohaselt ESTA ja AEC peaksid hakkama tegema tihedat koostööd.
Eestlastest käisid Pariisis **Niina Murdvee, Tiiu Peäske, Ivi Tivik, Aino Riikjärv, Mare Teearu, Reet Ruubel ja Mari-Liis Päkk.**

ESTA 32. konverents toimus 16.- 21. augustil 2004 Rotterdamis. Ette rutates peab ütlema, et nii õhkkond, seltskond kui korraldus olid seal ääretult meeldivad.
Oli ettekandeid, mis jäävad kauaks meelde ja tekitavad huvi veelkord kohtuda - näiteks **Dorotheé Wortelboeri** ettekanne barokktantsust. Klassikalise baleriini koolitusega tantsijanna on spetsialiseerunud barokktantsule , tantsib ise ja õpetab teisi ning annab välja CD- sid 16. sajandi tantsumuusikaga. Elegantne ja täpne väljenduses ja detailides, hariv ja vaimustav ühtaegu.
Rõõmustas ka kohtumine **Ivan Strausiga** Tšehhist – **Galina Barinova** endise õpilasega, kel meeles meie Jüri Gerretz. Tema meistriklass jättis hea mulje.
Anders Grøn (tšello) Taanist andis elava õppetunni alexandertehnikast Bachi soolosüitide najal. Isiksus, kes on omandanud perfektse kehatunnetuse ja oskab seda ära kasutada parimate professionaalsete eesmärkide saavutamiseks.

Erakordne oli 20 - aastase poola viiuldaja **Janusz Wawrovsky** Paganini kapriiside esitus. Plaanis olid kõik 24 kapriisi, millest 5 jäi mängimata ajapuuduse tõttu. Suurepärane kool, õpetajaks **Miroslav Lawrynowicz**, kellega oli meeldiv tutvuda.
Huvipakkuv oli **Merit Palasi** (Soome) ettekanne „Interpretatsioon ja retoorika Bachi soolosonaatides viiulile".
Kontsertidest ükshaaval rääkida läheks pikale. Teades Hollandi muusikaelust suhteliselt vähe, jätsid noored esinejad suurepärase mulje. Eriti toonitaksin suurepärast musitseerimisoskust, elavust, loomulikkust, head tehnilist etteva lmistust.Hollandlastele on iseloomulik eriline tolerantsus kõige suhtes, lahe olek ja rõõmus meel nii muusikategemises kui elus. Meeldejääv oli linnapea vastuvõtt Rotterdami raekojas.
Seekordsel **Kochi fondi** konkursil osales 4 noort muusikut, kummaski kategoorias 2 – viiul, tšello, vioola ja kontrabass. Võrreldes konkursiga Pariisis jäi tase madalamaks. Noorema kategooria auhinna sai kontrabassist **Thierry Roggen** (Šveits) ja vanemas kategoorias viiuldaja **Wojciek Plawner** (Poola). Minul oli au osaleda seekordse konkursi
žüriis.
Sellel konverentsil lõpetas oma pikaajalise tegutsemise ESTA juhatuses asepresident **Elspeth Iliff**, kelle teeneid ESTA arenemis- ja laienemisprotsessis on raske üle hinnata.
Lahkumiskingiks ühingult jäi talle omapärane meene – viiulipõhi soojade tänusõnadega.
Uueks juhatuse liikmeks valiti **Peter Esswood** Inglismaalt ja uueks asepresidendiks **Kjell-Åke Hamren** Rootsist.

Aino Riikjärv

ISME KONVERENTSIST, KEELPILLIMÄNGU VALGUSES

Ehkki olen ISME XXVI konverentsi teemat kajastanud kultuurilehes "Sirp" ja ajakirjas "Muusika", pöörduksin ka siinkohal natukeseks selle juurde tagasi. püüdes nähtut- kuuldut seostada meie erialaga.
Konverents ülemaailmse muusikahariduse ühingu ISME 50. aastapäeva puhul toimus juuli keskel Hispaanias, Tenerifel. Sõitsin sinna G. Otsa nim Muusikakooli direktori initsiatiivil ja Kultuurkapitali kaasabil.
Olgu kohe alguses öeldud, et otseselt keelpillimängu metoodikat see üritus ei kaasanud. Küll aga oli käsitlemisel hulk probleeme, mis puudutavad lähedalt ka keelpillimängijat.

1. Õppeprogrammide koostamine, lähtuvalt õpilaste muusikahuvi olemasolust ja laadist. Huvi tõstmise vahendina pakuti välja nii afro-ameerika muusika tutvustamist, improvisatsiooni kui erinevate kehalise liikumise mooduste kasutamist (sealhulgas meilegi tuntud rütmika, erinevad tantsud, muud kehalised harjutused).
Võib öelda, et midagi uut siin päikese all ju pole: oleme isegi püüdnud paljut sellest enda huvides kasutada, tunneme Rollandi ja Youngi võtteid vabama liikumise saavutamiseks, Menuhini õpetamisprintsiipe. Arenguruumi oleks kindlasti improvisatsiooni rakendamises, mis ülimalt hästi aktiviseerib kõrva ja ettekuulamise oskust.

2.Õpetatava materjali valikuprintsiibid ja esitluslaad. See puudutab rohkem õpetuse teoreetilist külge ehk küsimust, m i k s asjad just nõnda peavad käima.

3. Muusikute tervise küsimused. Oli kaks väga erinevat teemat. Šveitsis paiknev *Muusika ja meditsiini instituut* esitles põgusalt oma programmi muusikute abistamiseks, kes end mängides juba tõsiselt vigastanud on.

Brasiilias aga õpetatakse ühes katoliiklikus koolis pillimängu kurtidele lastele, kes õpivad keha kaudu tunnetama võnkeid. Õpetatavate pillide seas on ka viiul!
4. Muusika vastuvõtmise (taju) probleemid. See teemakäsitlus jäi minu jaoks pisut hõredaks, jõudsin vaid ühele selleteemalisele loengule, sest ürituste arv konvererentsi kavas küündis üle kolmesaja.

5. Kehalise liikumise osatähtsus muusikaõpetuse protsessis. *Ehkki see mahub õppeprogrammide teema sisse, on muusika keha kaudu tunnetamine erakordselt suure tähendusega ja haakub ka terviseteemaga.Meie kõigi praktikas on lapsi, kes on nutikad ja musikaalsed, kuid mänguprotsessis erutuvad liigselt, pingestuvad füüsiliselt ja muutuvad kohmakaks.*

Lisaks leidis konverentsil käsitlemist hulk üldmuusikaõpetust puudutavaid teemasid, samuti arvutikasutamise võimalused muusikaõpetuses, taas kord leidis aset Orffi- teemaline *workshop*.
Oli põnev käia ja kuulata, mida räägivad kolleegid naaberaladelt, otsida seoseid, kuulda tuntud asju värskest lähenemisnurgast. Minu jaoks kõige atraktiivsemad olid terviseteemad, siin jätkub mõtteid pikaks ajaks. Ja pole mõtet salata, et Hispaania soojust nautisin ka täiel rinnal. Päevitamisest muide loobusin – päike on seal valgenahaliste vastu ikka õige kuri.

Lembi Mets

ESTA KODULEHELT

5. - 6. novembrini toimub Kuressaare muusikakoolis järjekordne üleriigiline "Poiste Festival". Täpsem info Laine Sepalt

o

23. ja 24. oktoobril 2004 toimub Tallinnas Eesti Muusikaakadeemia Orelisaalis Eesti Keelpilliõpetajate Ühingu 15.aastapäeva tähistamise konverents.

KONVERENTSI PÄEVAKAVA:

23. oktoobril

11.00 Avamine. Tervitussõnad ESTA Eesti presidendilt Urmas Vulbilt ja Solange Eggermontilt (Belgia)

11.20 Elspeth Iliff (Inglismaa) räägib ESTA ajaloost

12.00 Mari Tampere "Kaasaegsed arengutendentsid viiulimängus"

12.45 Merit Palas (Soome) "Retoorika interpretatsioon" J.S.Bachi teostes sooloviiulile"

Lõuna

15.00 Alexander Fischer (Rootsi) "Poognakäe tööst Haapsalu laagri muljete põhjal"

Töö õpilastega

18.00 Kontsert. Esinevad vabariigi muusikakoolide, H.Elleri ja G.Otsa nim. Muusikakoolide ja Tallinna Muusikakeskkooli õpilased

24. oktoobril

10.00 Ühingu üldkoosolek. Aruanded. Uue juhatuse valimine. Informatsioon 2006.a. Eestis toimuva ESTA 34.rahvusvahelise konverentsi ettevalmistamisest.
Sõnavõtud

11.30 Lembi Mets – Andres Leivategija "Muusiku tervishoid"

12.15 Tõnu Reimann "Muusikaline andekus ja töö"

13.00 EMA üliõpilaste kontsert

14.00 Bankett

II ESTA Eesti üleriigiline noorte viiuldajate ja tšellistide konkurss 31. märtsist.- 3. aprillini 2005 a toimub II ESTA Eesti üleriigiline noorte viiuldajate ja tšellistide konkurss

KONKURSI TINGIMUSED

1. II ESTA Eesti üleriigiline noorte viiuldajate ja tšellistide konkurss toimub 31. märtsist- 3. aprillini 2005 a. Tallinnas.
2. Konkursi korraldaja on Eesti Keelpilliõpetajate Ühing (ESTA Eesti) koostöös Eesti Muusikaakadeemia ja Tallinna Muusikakeskkooliga.
3. Konkursi eesmärgid:
   - keelpillimängu arendamine Eestis
   - viiuli- ja tšellomuusika populariseerimine
   - võistluskogemuse andmine noortele muusikutele ja nende õpetajatele
4. Konkursil osalemine toimub kolmes vanuserühmas:
   - I rühm 11 kuni 14 - aastased (sündinud 03.04.1990 kuni 02.04.1994)
   - II rühm kuni 18 - aastased (sündinud pärast 03.04.1986)
   - III rühm kuni 22 - aastased (sündinud pärast 03.04.1982)

Eelmise konkursi võitjad ei saa osaleda samas vanuserühmas.

5. Konkursi osavõtumaks 200 krooni tuleb tasuda Eesti Keelpilliõpetajate Ühingu arvele 22 100 112 4421 Hansapangas hiljemalt 15. detsembriks 2004. Selgituste lahtrisse märkida osavõtja nimi ja märgusõna "Konkurss". Maksekorralduse koopia lisada muudele dokumentidele. Konkursil mitteosalemise korral osavõtumaksu ei tagastata.
6. Osavõtuavalduste ja kavade saatmise viimane tähtaeg on 15. detsember 2004 (postitempli kuupäev). Hilisemaid laekumisi ei arvestata. Avaldusele palume märkida kindlasti ka kava pikkus.
7. Dokumendid palume saata aadressil:

Tallinna Muusikakeskkool
Vabaduse pst. 130
10920 Tallinn
märgusõna " ESTA Konkurss"

8. Konkursil osalejad esinevad koos oma klaverisaatjaga.
9. Konkurss on avalik ja toimub kahes voorus. Mõlema vooru kava esitatakse ilma kordamisteta ja peast. Esinemisjärjekord loositakse ja see kehtib mõlemas voorus. Teise vooru lubatakse kuni 50% osalejatest, kuid mitte rohkem kui 6 esinejat igast vanuse- ja pillirühmast.
10. Konkursi žürii on kolmeliikmeline. Žüriil on õigus autasustada iga vanuse- ja pillirühma kolme paremat laureaaditiitliga ning kõiki teises voorus osalenuid diplomiga. Vastava taseme puudumisel on žüriil õigus auhindu mitte välja anda. Žürii otsus on lõplik.
11. Kõik konkursiga seotud lähetus- ja majutuskulud kannavad osavõtjad ise.
12. Informatsioon:

6484438 Aino Riikjärv
56 640460 Ivi Tivik
51 85495 Mart Laas, tco@solo.ee
56 668877 Kaido Välja, kaido@music.ee

VIIULDAJATE KAVA:

I vanuserühm

I voor: (kava pikkus kuni 12 minutit)
- Kaks osa vanast sonaadist
- Virtuoospala

II voor: I või II ja III osa kontserdist

II vanuserühm

I voor: (kava pikkus kuni 18 minutit)
- Kaks osa J.S.Bachi sonaadist või partiitast sooloviiulile
- Virtuoospala

II voor: I või II ja III osa kontserdist

III vanuserühm

I voor: (kava pikkus kuni 22 minutit)
- Kaks osa J.S.Bachi sonaadist sooloviiulile
- Virtuoospala
- Üks Paganini kapriis

II voor: I või II ja III osa kontserdist

TŠELLISTIDE KAVA:

I vanuserühm

I voor: (kava pikkus kuni 12 minutit)
- Kaks osa barokksonaadist
- Virtuoospala

II voor: I või II ja III osa kontserdist

II vanuserühm

I voor: (kava pikkus kuni 18 minutit)
- Prelüüd J.S.Bachi süidist soolotšellole
- Virtuoospala

II voor: I või II ja III osa kontserdist

III vanuserühm

I voor: (kava pikkus kuni 22 minutit)
- Prelüüd, Sarabande ja Gigue J.S.Bachi süidist soolotšellole
- Üks Popper'i või Piatti etüüd
- Virtuoospala

II voor: I või II ja III osa kontserdist

Kõik teosed esitatakse konkursil ilma kordamisteta ja peast.

o

ESTA 33. rahvusvaheline konverents toimub 19. - 24. märtsil 2005 Maltal Vallettas.

o

ESTA 34. rahvusvaheline konverents toimub 2006. aastal Tallinnas. Kõik ettepanekud on oodatud!

I ESTA
Eesti üleriigiline noorte viiuldajate ja tšellistide konkurss

Toimus 27.-30.märtsini 2003 ja oli vaieldamatult suursündmuseks meie muusikaelus. Konkurss toimus kolmes vanusegrupis ja auhinnalised kohad jagunesid viiuldajate hulgas järgmiselt:

Noorem vanusegrupp (kuni 13-aastased), 32 osavõtjat:

I koht **Linda-Anette Suss** (Tallinna Muusikakeskkool, õp.**I. Tivik**)
II koht **Susann-Elisabeth Eessaar** (Rakvere Kaurikool, õp.**T. Peäske**)
III koht **Johannes Põlda** (Kuressaare Muusikakool, õp. **L. Sepp**)
Diplomid **Kaido Kopli** (Põlva Muusikakool, õp.**T.-M. Arund**)
Marie Saame (Tallinna Muusikakeskkool, õp. **M. Kerem**)
Mari-Liis Uibo (Tallinna Muusikakeskkool, õp. **I. Tivik**)

Keskmine vanusegrupp (kuni 17-aastased), 29 osavõtjat:

I koht ja eripreemia virtuoospala esituse eest
Maarja Allik (Tallinna Muusikakeskkool, õp. **N. Murdvee**)
II koht **Mari Poll** (Tallinna Muusikakeskkool, õp. **I. Tivik**)
III koht **Triin Ruubel** (Tallinna Muusikakeskkool, õp. **T. Peäske**)
Kaija Lukas (Tallinna Muusikakeskkool, õp. **T. Peäske**)
Diplomid **Kristel Arund** (Tallinna Muusikakeskkool, õp. **K. Välja**)
Johanna-Maria Jaama (Tallinna Muusikakeskkool, õp.**K. Välja**)
Tiiu Õunapuu (Tallinna Muusikakeskkool, õp.**T. Peäske**)

Vanem vanuserühm (kuni 21- aastased), 15 osavõtjat:

I koht ja eripreemia J.S.Bachi teose esituse eest
Mari-Liis Päkk (Tallinna Muusikakeskkool, õp. **M. Teearu**)
II koht **Marge Uus** (Tallinna Muusikakeskkool, õp. **A. Riikjärv**)
III koht **Ivi Ots** (Tallinna Muusikakeskkool, õp. **I. Tivik**)
Kristjan Hallik (Eesti Muusikaakadeemia,
õp. **M.Tampere-Bezrodny**)
Eripreemia J.S.Bachi teose esitamise eest I voorus anti
Airi Ojaveele (Eesti Muusikaakadeemia, dots.**T. Reimann**)

Tšellode nooremas vanusegrupis (kuni 13-aastased) jagati auhinnad järgmiselt:

I koht **Silvia Ilves** (Tallinna Muusikakeskkool, õp. **Mart Laas**)
II koht **Markus Altrov** (Tallinna Muusikakeskkool, õp. **Mart Laas**)
III koht **Theodor Peeter Sink** (Tallinna Muusikakeskkool,
õp. **Laine Leichter**)

Tšellode keskmine vanuserühm (kuni 17- aastased):

I koht ja Tallinna Keelpillikvarteti eripreemia:
Indrek Leivategija (H. Elleri nim. Tartu Muusikakool,
õp. **Reet Mets**)
II koht **Johannes Teppo** (Tallinna Muusikakeskkool, õp. **Leho Karin**)
III koht **Maarit Kangron** (Tallinna Muusikakeskkool, õp. **Mart Laas**)

Vanem vanuserühm (kuni 21- aastased):

I koht, žürii eripreemia J. S. Bachi teose esituse eest ja Pärnu Linnaorkestri eripreemia:
Margus Uus (Eesti Muusikaakadeemia,
õp. **Henry-David Varema**)
II kohta välja ei antud
III koht **Andreas Lend** (Tallinna Muusikakeskkool, õp. **Laine Leichter**)
ja **Villu Vihermäe** (Tallinna Muusikakeskkool,
õp. **Laine Leichter**)

Prof. **Toomas Velmet** juhib kultuurilehes „Sirp" (2. mai 2003) tähelepanu asjaolule, et tšellistidest osavõtjate ja ka võitjate seas domineerisid muusikakeskkooli õpilased, huvikoolidest silmapaistvaid esinejaid polnud. Tõe huvides tuleb lisada, et G. Otsa nimelise Tallinna Muusikakooli õpilased jäid üldiselt konkursist eemale, kuna selle toimumise aeg kattus Otsa- kooli „Veetleva leedi" projektiga.

Konkursi žürii koosseisus prof. **Marianne Boettcher** (Berliini Kunstide Ülikool), dirigent **Paul Mägi** ja Rahvusooper Estonia soolotšellist **Henry-David Varema** tõi esile konkursil esinejate nö. tuumikgrupi erakordselt kõrget taset, seda nii mängutehnilises, kui muusikalises plaanis.

Millised mõtted siis jäävad pinnale, kui konkursist on möödas poolteist aastat ja uus konkurss tulekul?

Milleks on konkursid vajalikud?

Konkurss muusikutele on vajalik nagu spordivõistlus sportlasele. See motiveerib intensiivsemalt treenima, valmistama ette suuremat programmi. Ka meie alal minnakse väiksemalt konkursilt suuremale, viimistledes igakülgselt oma oskusi, karastudes ja küpsedes laval. See on ka hetkeseisu ülevaatus, meie muusikaelu tuleviku potensiaali määratlus, oluline neile kes selle tuleviku eest vastutavad.

Samas on igal konkursil ka oma varjuküljed. Kui spordis on osadel aladel võimalik murdosa võrra sekundis või sentimeetritega määratleda paremust, siis pillimängus on asi keerulisem. Kui osa tegureid (oskuste-vilumuste tasand, hetkel sooritatu õnnestumine jne) on spordiga võrreldavad, siis meil lisandub veel loomingulise köitvuse, isikupära hindamine. Ja mis seal salata – ka antud žürii maitse.

Isiklikult pean äärmiselt oluliseks õpetajate tööd mitte ainult mängutehnilise-loomingulise külje pealt, vaid ka psühholoogilise ettevalmistuse poolelt (kui see ainult alati õnnestuks!) Oskusele anda vajalikul hetkel omalt poolt maksimumi, realiseerides kõik oma oskused ja ka oskusele tunnistada antud hetkel žürii poolt teiste esiletõstmist, tundmata end seejuures lööduna – sellele saab eriala õpetaja suurel määral kaasa aidata.

Konkursside ajaloost Eestis.

(Laste-) muusikakoolide konkursside traditsioon on olnud küllalt pikk. Sellest osalemisest on väja jäetud Tallinna Muusikakeskkool, kui professionaalse suunitlusega kool. Samuti toimusid aastaid muusikute võistlused, kui

osalesid keskastme muusikakoolid ja Tallinna Muusikakeskkooli vanemad klassid. Puudus ühendav lüli. Kasvas vajadus konkursi järele, mis võimaldaks selles osaleda kõiki õppivaid keelpillimängijaid, sõltumata koolitüübist. Nii sündiski 1996.aastal grupi G.Otsa nim.Muusikakooli ja Tallinna Muusikakeskkooli õppejõudude eestvõtmisel ning Eesti Keelpilliõpetajate Ühingu toetusel I üleriigiline noorte keelpillimängijate konkurss (viiul-viiola-tšello-kontrabass), nüüd juba kolmes vanuserühmas, osalemispiiriga kuni kõrgkoolini. Võimaluse osa võtta määras suutlikkus ära õppida kohustuslik pala lisaks vabalt valitud programmile ajalimiidi piires. See konkurss toimus neljal korral ja oli küllalt lühida programmiga. Nende konkursside toimumine andis võimaluse tuua ühisele lavale kõikide vabariigi keelpillimängu õpetavate koolide tublimad mängijad ja lõi aluspõhja uue suurema konkursi tekkeks.

Oli aeg uue konkursi sünniks.

ESTA (European String Teachers Association) on rahvusvaheline Euroopa keelpilliõpetajaid ühendav organisatsioon, kuhu kuulub ka Eesti Keelpilliõpetajate Ühing. Uus üleriigiline konkurss toimus ESTA Eesti egiidi all, mitte enam klasside, vaid vanuseliste gruppide järgi. Vanusepiiri tõstmisega vanemas kategoorias said kaasatud ka EMA nooremate kursuste tudengid.

Mida näitas see konkurss?

Eelkõige seda, et noorte viiulimängu tase on Eestis tugevasti tõusnud. Mängiti nõudlikku repertuaari ja mängiti hästi. Osati hästi teha koostööd pianistiga (tänu kõigile kontsertmeistritele tehtud tohutu töö eest!), mängida nautides muusikat, tundes end hästi laval ja publiku ees. Ning väga häid mängijaid tuli mitte ainult suurematest keskustest, vaid ka väiksematest koolidest. Andekaid lapsi oli esinemas igast Eestimaa nurgast. Ka oli selgelt tuntav elnevatelt konkurssidelt saadud kogemuste mõju (seda nii õpilaste kui õpetajate puhul) – välja tuldi juba uute mängukvaliteetidega.

Ja muidugi näitas konkurss ka seda, et meil vabariigis on väga tugev, suure

arengupotentsiaaliga viiuliõpetajate kaader, kelle ennastsalgava tööta poleks olnud võimalik noorte esinemine heal professionaalsel tasemel.

Konkursi kava oli viiuldajata noorema vanusegrupi osavõtjate laste jaoks küllalt ulatuslik: I voorus kaks osa vanast sonaadist või kaks vana tantsu ja virtuoospala ja teises voorus osa kontserdist. Nii rohkearvuline osavõtt näitab, et palju lapsi suudab suure kava õppida, näitab uue mänguvõimeliste pillimängijate põvkonna pealekasvu. Kahju, et konkursi reglement lubas II vooru vaid kuus osavõtjat.

Keskmises vanusegrupis kavas olnud G.P.Telemanni soolofantaasia või 2 osa J.S.Bachi Solodest näitasid vana muusika mängimise kultuuri, virtuoospala ja osa kontserdist II voorus mängija tehnilist ja muusikalist küpsust. Selles vanusegrupis eraldus kümmekonnast mängijast koosnev tugev tuumik, kellest paljud olid väga isikupärased, oma muusikalise käekirjaga mängijad.

Vanemas vanusegrupis nelja finaali jõudnud mängijat iseloomustab virtuoossus, sügav musikaalsus, suur väljendusjõud. Huvitav on märkida, et nii keskmise kui vanema vanusegrupi finalistidel oli kõigil juba mõnest rahvusvahelisest konkursist osavõtt selja taga, nii et lavalise karastuse kogemus oli juba arvestatava väärtusega.

Kui nüüd ka pisut probleemidest rääkida, siis jääv mureküsimus on heade pillide puudumine. Vaid paar viiulit kõigi osavõtjate kohta kannataksid oma kõlaomaduste poolest konkurentsi keskmise tasemega pillidega, millega tullakse mujalt rahvusvahelistele konkurssidele. Kehva instrumentaariumiga mõjule pääseda on äärmiselt raske. Hädavajalik oleks hankida Eestimaale paar head instrumenti, kas siis pankade või ministeeriumide omandusse, kes neid siis laenutaksid tublimatele, kas siis rahvusvaheliseks konkursiks või mõneks suuremaks esinemiseks. Häid mängijaid meil juba on.

Niina Murdvee

Viiulipedagoogi Renate Piho (11.01.1921- 05.12.2001) mälestuspäev Tartu I Muusikakoolis

Käesoleva aasta 24.jaanuaril toimus Tartu I Muusikakoolis koosmusitseerimine, mis pühendati endise viiuldaja ja pedagoogi **Renate Piho** 83. sünniaastapäevale. Eelmisel aastal toimus samalaadne üritus Kuusalu Muusikakoolis, kus Piho töötas enne oma elutee lõppu pikki aastaid viiulipedagoogina. Võib liialdamata öelda, et vaimuerksuse, tohutu erialase entusiasmi, inimlikult sooja ja hooliva suhtumise poolest on õpetaja Renate olnud läbi aegade oma õpilaste ja kolleegide poolt eriliselt armastatud. Seetõttu tekkiski Kuusalu Muusikakooli direktrissil **Mare Russakul** mõte hakata iga aasta jaanuaris korraldama viiuldajate muusikaõhtuid, mis oleks samas ka tunnustuseks Piho pedagoogilisele tööle. Seekord oli ürituse peakorraldajaks Tartu I Muusikakooli viiuliõpetaja **Tiiu Koitla,** Renate Piho õpilane lastemuusikakooli ajast. Kutsutud olid kolleegid Kuusalu, Kose ja Tallinna Muusikakoolidest, samuti Piho kunagised viiuli- ja ansambliklassi õpilased Tartu perioodilt (1961-1969). Oma õpetajat meenutama tulnud TÜ Õigusinstituudi psühholoogiaprofessor **Talis Bachmann** oli kooliajal õpetaja enda sõnade järgi olnud üks tema „kolmest musketärist" (**Tarmo Pihlap, Kullervo Kliimand, Talis Bachmann**). Mälestusi jagasid TÜ Arstiteaduskonna professor **Enn Seppet**, toonane ansambli tšellist; Rahvusooper „Estonia" viiuldaja **Maie Kalaus**; ERSO orkestrant **Sirje Müller** jt. Üritust raamis viiulikoor, mis koosnes Renate Piho endistest õpilastest ning Kuusalu ning Tartu I ja II Muusikakooli viiuldajatest ja nende õpetajatest (**Tiiu Koitla, Tiiu Kulm, Helena Valpeteris, Sirli Laanesaar, Aili Tammik ja Kai Rebane**). Avalugudena esitati P. Mascagni *Intermezzo* ooperist „Talupoja au" ja L. Boccherini *Menuett.* Sümboolne avalugu pärines 1964.a. asutatud Vabariikliku Noorte Viiuldajate ansambli dirigendi, maestro **Erich Loidi** repertuaarist. Mäletatavasti olid Renate Piho viiuldajad selle ansambli üheks arvestatavaks osaks. Arvan, et aastaid 1964 – 1970

võis lugeda üheks kõrgperioodiks Piho pedagoogilises tegevuses. Just sel perioodil tegeles õpetaja lisaks erialatundidele innukalt ka ansamblitööga. Renate tollast viiuliansamblit peeti väga heaks. Usun, et üheks põhjuseks, mis vaimustas tookord noori mängijaid, oligi just koosmäng, mida õpetaja Piho nii tulihingeliselt läbi viis. Peale viiulikoori avapalu jätkus õhtupoolik vaheldumisi muusikaliste ja sõnaliste tervitustega, milles meenutati oma õpetajat ja ammust „lastekooliaega". Solistidena esinesid I Muusikakooli õpilased **Hiie Vill, Kristi Timma, Jaak Pärdi ja Maria Truus**. Õpetaja **T. Koitla** viiuliansamblite esituses kõlasid M. Schraderi Suveöö, W.A.Mozarti *Menuett*, J.Brahmsi *Valss*, J.Scotti *Ragtime The Fascinator*, G. Shearingi *Lullaby of Birdland*, Kerni *Smoke gets in Your Eyes* ja Traditional Blues *House of the Rising Sun*. Värvikust tõi programmi Tartu II Muusikakooli õpetaja **Helena Valpeterise** poolt fiidlil ja ajastukohases riietuses esitatud popurrii keskaegsetest lugudest, mis kõlas nauditaval professionaalsel tasemel. Kava eelviimase numbrina esines ühendviiulikoor, kelle esituses kuulsime J. Horner'i tuntud meloodiat filmist „Titanic" ning P. McCartney ja J. Lennoni *Yesterday*. Ürituse programmilise osa lõpetasid stiilselt ja säravalt ansambli vilistlased - tänased Estonia ja ERSO viiuldajad **Maie Kalaus** ja **Sirje Müller**. Nende professionaalses esituses kõlas A.Vivaldi *Kontsert a-moll 2- viiulile*. Kontsertmeistritena olid kaastegevad **Ene Zink** (Kuusalu MK), **Kristiina Sillo** ja Maike **Otsing** (Tartu I MK). Ürituse korraldajate erilise tänu pälvis kontsertmeister **Maiu Ellisaar** (Tartu II MK). Haigestunud kolleegi asendades saatis ta kandva osa kontserdi repertuaarist, võludes kuulajaid paindliku kõla ja loomuliku musikaalsusega.

Kuigi tugev külmaviiruse laine ahendas oluliselt esinejate ridu, kujunes koosviibimine üheks meeldejäävamaks ürituseks kooli keelpilliosakonna seniste ettevõtmiste seas, luues osavõtjate vahel ühtekuuluvustunde.

Renate Piho mälestuskoosviibimised 11.01.2003.a. Kuusalus ja 24.01.2004.a. Tartus on audiosalvestanud **M.Russak**.

Kai Rebane,
Tartu I Muusikakooli viiuliõpetaja
R.Piho endine õpilane

Muusikaajakirjadest

ESTA-Nachrichten võtab kokku Saksamaal, Austrias ja Šveitsis toimuva. Ilmub see meeldivalt koostatud ajakiri kaks korda aastas.Rohkearvuliste sisukate artiklite kõrval on huvipakkuvat reklaami kirjastuste uusimatest väljaannetest nii nootide kui ka muusikaalaste raamatute kohta.Lisaks sellele on iga ajakirja lõpus pisut pikemad tutvustused huvipakkuvamatest trükistest.Ei puudu ka meeleolukad asjakohased ütlused-tsitaadid kuulsatelt muusikutelt ja kunstnikelt.

Traditsiooniline tervitusartikkel kuulub igas väljaandes **Barbara Ströbel-Brackile**, kes, nagu *ESTA-Nachrichten* nr 50(okt.2003) meile teatab, juba 10 aastat seda saksakeelset väljaannet toimetab.

Kõigis ajakirjades leiame eelreklaami konkurssidele, kursustele, konverentsidele, samuti ka ülevaateid juba toimunud konkurssidest jm.

Kahjuks ei saa me ilma kaotusteta – nii ka nendes kolmes ajakirjas, mis minu ees, on järelhüüe viiuldajale ja pedagoogile **Yfrah Neamanile**, kes 79- aastaselt Londonis (2003) suri. On meenutus 1913 Viinis sündinud ning 2002 Caslanos surnud tšehhi viiuldajast **Peter Rybanist**. Samuti on lahkunud prof. **Metzmacher**(2004) – tuntud ja tunnustatud tšellist, kes iseäranis pühendus kvartetimängule.

ESTA-Nachrichten nr 49 (aprill 2003) sisaldab artikleid, mis õigupoolest edaspidi lausa tõlkimist vääriksid. **Benjamin Ramirez'i** "Viiulitehnika morfoloogia"-põhjalik, teaduslik,ilma igasuguse kahtluseta vajalik.

Walter Mengler –"Mõtteid vasakukäelisusest" – kõlama jääb mõte, et arvestades igaühe dominantset kätt, peaks viiulimängus vasakukäeliste tarvis siiski keeled ümber asetama. Nõnda mängides on aga raske sobituda orkestritesse, ansamblitesse. Elu soosib paraku paremakäelisi, keda on meie hulgas on umbes 75%. Küll aga leidub vasakukäeliste seas rohkesti suuri

isiksusi: Leonardo da Vinci, Goethe, Beethoven, Schumann, Marylin Monroe, Abraham Lincoln, J.F.Kennedy, Napoleon etc. Ka Charley Chaplin kuulus nende hulka (mängis nii viiulit kui tšellot"vahetatud" keeltega).

Katharina Rundfeldt kirjutab probleemidest puberteedieas. See on teema, mis meid kõiki otseselt, lausa igapäevaselt ja vahel üsna valuliselt puudutab. On ju enamus meie õpilastest just selles eas. Ja just selles keerulises vanuses ootame neilt kõige suuremat arengut pillimängu tarvis.

ESTA- Nachrichten nr 50(oktoober 2003) pakub põhjaliku artikli **Michel Faure`lt** – "Muusikaline Pariis 1890-1940". Jagatud on see aeg kolmeks:

1) Debussy:sõjaeelse vastupanu sümbol

2) 20-ndate aastate uus ring

3) Paljutõotav 30. aastate algus.

Gerhard Präsent avaldab huvitava uurimuse Beethoveni "Kreutzeri"-sonaadist op 47, mis ei ole A- Duuris!

Barbara Ströbel- Brack kirjutab, kuidas Saksa president Johannes Rau lapsed enda juurde Bellevue lossi kutsus, milline nägi välja üritus "Muusika lastele" ja milline ta oleks võinud-, pidanud olema.

Ellen Kohlhaas annab ülevaate vioolamängijate tegevusest–Vioolapidustused Kronbergi Akadeemias.

Mikulas Jelinek kirjutab "Poognajuhtimise kunstilisest aspektist" Klaus Eichholzi järgi ning veel räägib Slovakkia- ESTA kujunemisest– "Traditsioon on edusammude osa".

Ülem-Austriast aga teatatakse "aldipealetungist" maakondade muusika-koolides. See tuleneb otsest praktilisest vajadusest – sealkandis harrastatakse palju kammermuusika- ja orkestrimängu.

Kolja Lessing avaldab mõningaid tähelepanekuid Johann Paul von Westhoffi Süitidest sooloviiulile. Need 6 süiti on ainus tsükliline teos sooloviiulile

enne Bachi, aastast 1696. Kuni aastani 1970 ei märkinud neid ära ükski muusikaleksikon. Samal ajal polnud heliloojat keegi unustanud.

Gerhard Präsent jätkab Beethoveni teemal. Seekord –"Beethoveni viiulisonaatide op 30 (A-duur) ja op 47 (a-moll) strukturaalne võrdlus".

Barbara Ströbel-Brack tuleb välja ka meil väga populaarse (iseäranis üliõpilaste seas) teemaga "Viiulilt aldile (ja tagasi).Ta jagab ka praktilisi soovitusi "ümberistumiseks".

Walter Amadeus Amman kirjutab laste grupiõpetusest–probleemidest, lahendustest, finantsilisest küljest, ruumi kokkuhoiust, õppematerjalidest, organisatoorsest küljest, tundidest, harjutustundidest, lihtsast koosmängust, väikeste ja suurte orkestrist, abimaterjalidest (audiokassetid, CD-d, töövihikud).

On hämmastav, mida kõike saab õppida, kui tahetakse. Iga harjumust saab muuta.

Salman Rushdie

Mirjam Kerem

Instead of a greeting

Every now and then we trouble ourselves with a question of how to approach the baroque music, especially Bach. Is it something long forgotten that we look at tenderly after some dusting and then seek the sound that, coming from the past, tends to be rather faint and a little susurrant? Or are we allowed somewhat more joy of sound, together with means that make contemporary playing so expressive? Maybe not, because it is deemed to be "Moscow style".

Stop! Is it really?

What vitality and clarity of sound (with vibrato) can be heard in the play of well-known baroque violinist **Reinhard Goebel** from Cologne, as well as in **Rachel Podger**'s recordings of *Solos* by Bach where she performs on a baroque violin!

Vladimir Alumäe taught already in 1960-70s how the polyphonic line proceeds in a sonata by Bach, how to play a chord flexibly and vibrato delicately, and that the basis for all that was the composer's handwriting.

So let us play Bach with hilarity and sonority and enjoy the music in this as well as all the following active years for the Estonian ESTA to come!

Urmas Vulp, President of the Estonian ESTA

Music does not come to you; you have to go to the music

Ivi Tivik interviewed jubilarian **Arved Jakobi**, her former teacher at the Tallinn Children's Music School and a long-term concertmaster at the Theater Estonia. On February 24 he became 90 years old. A. Jakobi was a pupil of A. Papmehl and a co-student of Vladimir Alumäe and Celia Aumere at the Tallinn Conservatory during the "golden age" of Estonian violinists.

The Lady with Cello. Laine Leichter 85

Tiina Kuningas interviewed cello teacher **Laine Leichter**, who in over sixty years has taught and raised several generations of Estonian cellists. L. Leichter spoke of her childhood; choices in life - her two loves were dancing and music; playing in orchestras and becoming a cello teacher. Her energy and commitment to teaching and her students are remarkable. While she has

had uncountable amounts of students, she remembers them all in detail.

In the second part of the interview the floor belongs to her former and present students, among them are Toomas Velmet, professor at the EMA; Teodor Sink, student at the Tallinn Music High School; Aare Tammesalu, orchestra member at the Theater Estonia; Lembi Mets, teacher at the G. Ots Music School and orchestra member at the Theater Estonia; Silver Ainomäe, student at the Sibelius Academy.

Aino Riikjärv – 60!

Lembi Mets interviewed Aino Riikjärv, long standing violinist, violin teacher and founding member of the ESTA who recalled her studies in Estonia, as well as St. Petersburg and Moscow.

Urmas Vulp – 50!

An interview with **Urmas Vulp**, violinist, violin teacher and president of the ESTA for 8 years, by**Lembi Mets**. Among his teachers have been **Ivi Tivik** and **Vladimir Alumäe** in Estonia, and **Zorja Shikhmurzayeva** and **Yevgenia Chugayeva** in Moscow.

Niina Murdvee looks back at the **1st ESTA Estonian national competition** for young violinists and cellists, which took place on March 27-30, 2003. Undoubtedly it was a hallmark on our music scene. The jury – Prof. **Marianne Boettcher** (Arts University in Berlin), conductor

Paul Mägi and **Henry-David Varema**, the solo cellist of the National Opera Estonia – emphasized unusually high technical as well as artistic standard of the so-called core group. As there will shortly be a new competition, the author reminds us of why the competitions are necessary, gives an overview of competitions in Estonia and differences between the old and new competitions; and concludes the article with pointing out that while there have been great improvements in young musicians preparation, one problem that still remains is a lack of good instruments.

Lembi Mets reviews the **26th ISME conference** in the light of string playing. Although the music education is a larger sphere, some themes, such

as compilation of study programs based on pupils' interest in music and its nature; selection principles for teaching material and its presentation; health of musicians; music cognition; relevance of movement in the process music teaching, bear quite closely on general problems of string teaching.

Aino Riikjärv wrote an overview of the **31st and 32nd ESTA conferences** in Paris and Rotterdam respectively.
In Paris, speeches and reports were interspaced with concerts and live renditions by pupils of various age groups. An Estonian violinist

Mari-Liis Päkk from the Tallinn Music High School (**teacher Mare Teearu**) participated in the contest instituted by the Koch Foundation. Aino Riikjärv became a member of the board of the ESTA and in the conference participated also Ivi Tivik (with a presentation at the conference), Niina Murdvee, Tiiu Peäske, Mare Teearu, Reet Ruubel and Mari-Liis Päkk.
In Rotterdam, the atmosphere, organization and people were very amiable. Aino Riikjärv took part in the Koch Foundation contest as a member of the jury.

Elspeth Iliff, the vice president of the ESTA resigned after long years of wonderful work. The new member of the board became **Peter Esswood** from UK and the new vice president **Kjell-Ake Hamren** from Sweden.

Kai Rebane wrote about a memorial day for violin teacher **Renate Piho** (1921-2001) at the Tartu 1st Music School in January 2004. R. Piho was known and well loved as a teacher of violin and ensemble playing.

An obituary to **Olavi Sild** (1949-2003) by **Niina Murdvee** recalls the violinist, lecturer and a member of the board of the Estonian String Teachers' Association as a brilliant and delicate man, unfairly nipped in bud by grave disease.

Marika Lever